

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

**Кафедра правового забезпечення підприємницької діяльності та
фінансової безпеки**

Навчально-науковий інститут № 5

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни «Сучасні проблеми земельного права»
вибіркових компонент
освітньої програми другого (магістерського) рівня вищої освіти

072 Фінанси, банківська справа та страхування

Харків 2024

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 14.08.2024 р. № 8

ПОГОДЖЕНО

Секцією Науково-методичної ради
ХНУВС з юридичних дисциплін
Протокол від 13.08.2024 р. № 7

Розглянуто на засіданні кафедри правового забезпечення підприємницької діяльності та фінансової безпеки Навчально-наукового інституту № 5 протокол від 12.08.2024 р. № 10

Розробники:

1. Доцент кафедри правового забезпечення підприємницької діяльності та фінансової безпеки, канд. юрид. наук, доц. Кирєєва Ірина Валеріївна.

Рецензенти:

1. Доцент кафедри цивільного права № 1 Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, канд. юрид. наук, доц. Ісаєв Арсен Миколайович;
2. Доцент кафедри трудового та господарського права ХНУВС, канд. юрид. наук, доц. Бригадир Іван Васильович.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Шифри та назви галузі знань, код та назва спеціальності, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 4 Загальна кількість годин – 120 Кількість тем – 16	<u>07</u> управління; <small>(шифр галузі)</small> <small>(назва галузі знань)</small> <u>072</u> фінанси, банківська справа та страхування; <small>(код спеціальності)</small> <small>(назва спеціальності)</small> <u>другий (магістерський)</u> <u>рівень вищої освіти</u> <small>(назва СВО)</small>	Навчальний курс I Семестр 2 Види контролю: залік
Розподіл навчальної дисципліни за видами занять:		
<div>денна форма навчання</div> Лекції – 24; <small>(години)</small> Семінарські заняття – 16; <small>(години)</small> Самостійна робота – 80; <small>(години)</small>	<div>заочна форма навчання</div> Лекції – 4; <small>(години)</small> Семінарські заняття – 6; <small>(години)</small> Самостійна робота – 110; <small>(години)</small>	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета. освітня – передбачає становлення сучасного, різнобічно розвиненого фахівця юриста шляхом набуття слухачами знань щодо специфіки правового регулювання суспільних відносин, що складаються у сфері раціонального використання та охорони земель, що складають предмет земельного права; а також набуття слухачами практичних умінь та навичок у сфері тлумачення, реалізації, застосування земельно правових норм у сучасних умовах;

виховна – формувати ціннісні орієнтири слухачів відповідно до ідеалів гуманізму, демократії, соціальної справедливості, поваги до особистості, відданості принципам свободи, верховенства права та іншим; нетерпиме ставлення до будь-яких порушень законності; формувати в майбутніх фахівців високий рівень моральної свідомості та правової культури, професійних та особистісних якостей.

Завдання: Основними завданнями вивчення дисципліни «Сучасні проблеми земельного права» є з'ясування ряду головних засад, на яких базуються порядок охорони та використання земельних ділянок у сучасних умовах:

- опанування слухачами необхідних теоретичних положень,
- засвоєння сутності земельно-правових категорій; змісту земельно-правових інститутів;
- навчитися розуміти зміст норм земельного права, роз'яснень вищих судових інстанцій України та рішень Конституційного Суду України, тлумачити їх та правильно застосовувати при вирішенні конкретних справ;
- набути досвіду науково-дослідної роботи у галузі земельного та суміжних галузей права.

В цілому, завдання вивчення дисципліни «Земельне право» спрямовується на оволодіння знаннями уміннями та навичками, які складають зміст цієї навчальної дисципліни,

Міждисциплінарні зв'язки:

Сучасні проблеми земельного права тісно пов'язані із такими навчальними дисциплінами як: «Сучасні проблеми господарського права», «Господарське право», «Сучасні проблеми корпоративного права», «Економічна безпека держави», «Страховий менеджмент», «Податковий менеджмент» та інші. При вивченні дисципліни «Сучасні проблеми земельного права» окремі теми стосуються знань щодо дисциплінарної відповідальності із галузі трудового права, адміністративної відповідальності із галузі адміністративного права, кримінальної відповідальності із кримінального права.

Очікувані результати навчання: у результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен

знати:

- на понятійному рівні сучасні теоретичні та доктринальні положення теорії земельного права

- на фундаментальному рівні: історію становлення та розвитку земельно-правової науки та земельного законодавства; парадигму та методологію земельного права у сучасних умовах.

- на практично-творчому рівні: методику вирішення новітніх практичних завдань з земельного права.

вміти:

- на репродуктивному рівні: відтворювати основні сучасні поняття та конструкції земельного права; вирішувати тести та виконувати індивідуальні завдання;

- алгоритмічному рівні: застосовувати загальні та спеціальні алгоритми аналізу інститутів земельного права, самостійно працювати із новітніми нормативно-правовими актами;

- на евристичному рівні: аналізувати положення та інститути земельного права; використовувати дані науки земельного права для вирішення професійних завдань, оволодіти основними навичками практичного використання норм земельного законодавства;

- на творчому рівні: вичерпно, логічно і творчо викладати інформацію в усній і письмовій формі; ґрунтовно висловлюватися та дискувати, пов'язуючи при цьому теоретичний матеріал з земельного права.

Програмні компетентності:

Програмні компетентності, які формуються при вивченні навчальної дисципліни		
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми в професійній діяльності або у процесі навчання у сфері фінансів, банківської справи та страхування, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.	
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК-4	Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)	СК-6.	Здатність застосовувати міждисциплінарні підходи при розв'язанні складних задач і проблем у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

3. Програма навчальної дисципліни

ТЕМА 1 «Земельне право в правовій системі України. Предмет, методи правового регулювання, принципи та система земельного права»

Концептуальні погляди на земельне право як галузь права та її місце в загальній системі права України. Формування, реалізації та забезпечення державної політики раціонального використання, охорони та відтворення земельних ресурсів України.

Поняття земельного права та його зміст, завдання і місце земельного права в системі права України, методи правового регулювання та принципи земельного права, їх законодавче закріплення та характеристика. Розглядається поняття та структура системи земельного права. Наукові погляди щодо предмету, методів правового регулювання та системи земельного права. Поняття та класифікація земельних правовідносин. Взаємозв'язок земельних правовідносин з цивільно-правовими, управлінськими, господарськими, аграрними, природоохоронними, фінансово-кредитними тощо.

Мета і завдання земельної реформи. Предмет земельної реформи. Об'єкти земельної реформи. Суб'єкти земельної реформи. Основні напрями здійснення земельної реформи. Зміст земельної реформи.

Земельне право розглядається як наука і навчальна дисципліна, вивчаються завдання курсу земельного права. Значення вивчення земельного права для слухачів навчальних закладів системи МВС України та перспективи розвитку земельного права.

ТЕМА 2. «Новітні джерела земельного права»

Поняття, особливості та система джерел земельного права. Норми інших галузей права в системі джерел земельного права та їх конкуренція. Класифікація джерел земельного права та їх характеристика.

Конституція України як основне джерело земельного права України. Спеціальні (Земельний кодекс, Закони України „Про оренду землі”, „Про державний контроль за використанням та охороною земель”, „Про захист конституційних прав громадян на землю”, „Про меліорацію земель”, „Про землеустрій”, „Про охорону земель”, „Про порядок виділення в натурі (на місцевості) земельних ділянок власникам земельних часток (паїв)”, „Про розмежування земель державної та комунальної власності”, „Щодо відчуження земельної частки (паю)”, „Про використання земель оборони”) та загальні (Цивільний і Господарський кодекси України тощо) закони як джерела земельного права України. Проблеми кодифікації земельного законодавства України.

Співвідношення законів та підзаконних нормативних актів. Роль і місце локальних нормативних актів в системі джерел земельного права. Значення земельно-правових нормативних актів, що видаються Верховною Радою України, Президентом України та Кабінетом Міністрів України.

Правова природа нормативних актів міністерств і відомств як джерел

земельного права та особливості їх застосування.

Повноваження Автономної Республіки Крим щодо здійснення нормативного регулювання земельних питань. Правова природа рішень місцевих органів самоврядування при реалізації державної земельної політики.

Значення і роль рішень Конституційного суду України, практики загальних та спеціалізованих судів в регулюванні земельних правовідносин

ТЕМА 3. «Суб'єкти та об'єкти земельного права»

Поняття та класифікація суб'єктів земельного права, їх загальна та спеціальна правосуб'єктність. Поняття та юридичні ознаки земель (земельних ресурсів), земельної ділянки, її частини і земельної частки (паю). Правовий режим земель фізичних осіб та їх правове регулювання (Земельний, Цивільний і Господарський кодекси України та Закони України „Про фермерське господарство” і „Про особисте селянське господарство”). Правовий режим земель юридичних осіб, їх правове регулювання (Земельний, Цивільний і Господарський кодекси України та Закони України „Про сільськогосподарську кооперацію”, „Про колективне сільськогосподарське господарство”, „Про фіксований сільськогосподарський податок”, „Про основні засади державної аграрної політики на період до 2015 року” тощо) та форми використання.

ТЕМА 4. «Право власності на земельні ресурси в Україні»

Поняття та зміст права власності на земельні ресурси в Україні та її особливості. Право власності на землю як об'єктивна та суб'єктивна категорії. Основні риси права власності на землю.

Форми права власності на землю. Співвідношення форм права власності на земельні ресурси. Проблеми гармонізації форм права власності на землю в Україні до міжнародно-правових принципів і норм. Підстави виникнення права власності на земельні ресурси.

Право загальнонародної власності на землю, його суб'єктний, об'єктний склади та зміст.

Право державної власності на земельні ресурси, його суб'єктний, об'єктний склади та зміст.

Право комунальної власності на земельні ресурси, його суб'єктний, об'єктний склади та зміст. Правове забезпечення та порядок розмежування земель державної та комунальної власності.

Право приватної власності на земельні ресурси, його суб'єктний, об'єктний склади та зміст.

Право власності на земельні ресурси юридичних осіб, його суб'єктний, об'єктний склади та зміст.

Права та обов'язки власників земельних ділянок (їх частин) і земельних часток (паїв). Порядок сплати земельного податку. Форми реалізації та захисту права власності на землю. Методи захисту права власності на земельні ресурси. Юридичні підстави зміни та припинення права власності на землю в Україні. Порядок посвідчення права власності на земельні ресурси в Україні.

Проблеми вдосконалення інституту права власності. Публічно-правовий та приватно-правовий захист права власності на землю в Україні.

Поняття правових форм набуття та придбання права власності на землю. Характеристика правових форм набуття та придбання права власності на земельні ресурси. Юридичні підстави і умови набуття та придбання права власності на землю.

ТЕМА 5. «Право землекористування»

Поняття та зміст права землекористування в Україні. Право землекористування як правовий інститут природоресурсного права. Право землекористування як об'єктивна та суб'єктивна категорії, його об'єкти та суб'єкти. Основні риси права землекористування.

Організаційно-правові форми землекористування. Право постійного і тимчасового землекористування та їх характеристика. Особливості виникнення права землекористування у юридичних та фізичних осіб. Їх права та обов'язки. Обтяження та обмеження щодо використання земельної ділянки. Поняття та правове закріплення земельного сервітуту, емфітевзису та суперфіцій. Порядок їх виникнення, зміни і припинення та документальне закріплення. Правові засади оренди землі в Україні. Поняття та юридичні ознаки договору оренди (суборенди) землі. Права та обов'язки орендодавців і орендарів. Форми стягнення орендної плати за земельні ділянки та земельні частки (паї). Особливості зміни, припинення та поновлення договору оренди на землю.

Підстави зміни та припинення права землекористування. Форми реалізації та захисту права землекористування.

ТЕМА 6. «Управлінська діяльність у сфері земельних правовідносин»

Управління як засіб реалізації законодавства в галузі раціонального використання, відтворення та охорони земель. Поняття, зміст та види управління земельними ресурсами в Україні.

Організаційно-правове забезпечення управління в галузі раціонального використання, відтворення та охорони земель. Система та повноваження органів державної виконавчої влади загальної і спеціальної компетенції, місцевих органів самоврядування, землевласників, землекористувачів, у тому числі й орендарів щодо управління в галузі раціонального використання, відтворення та охорони земель. Компетенція спеціально уповноважених органів управління в галузі раціонального використання, відтворення та охорони земель, їх правове закріплення. Організаційно-правові проблеми при здійсненні управління в галузі раціонального використання, відтворення та охорони земель. Проблеми вдосконалення функціонально-правового забезпечення управління як засобу реалізації земельного права.

Поняття та загальна характеристика функцій управління в галузі раціонального використання, відтворення та охорони земель. Розподіл і перерозподіл земель. Поняття, завдання та види землеустрою. Роль землеустрою в регулюванні земельних відносин. Поняття, зміст та порядок

ведення державного земельного кадастру. Облік кількості і якості земель у складі державного земельного кадастру. Методика грошової оцінки земель різних категорій. Вдосконалення порядку та системи ведення кадастрової документації.

ТЕМА 7. «Контроль за використанням та охороною земель. Вирішення земельних спорів»

Контроль за раціональним використанням, охороною та відтворенням земель як головне завдання земельного законодавства. Його організація, правове забезпечення та порядок проведення. Види здійснення контролю за раціональним використанням, охороною та відтворенням земель. Співвідношення державного, громадського та внутрішньогосподарського контролю за раціональним використанням, охороною та відтворенням земель. Охорона земельних ресурсів: поняття, завдання та правове забезпечення. Особливості стандартизації і нормування в галузі охорони земель та відтворення родючості ґрунтів. Правове забезпечення охорони ґрунтів.

Державне агентство земельних ресурсів України як основний орган державної виконавчої влади, який здійснює контроль за раціональним використанням, охороною та відтворенням земель в Україні. Інші спеціально уповноважені органи державної влади, що здійснюють державний контроль за земельними ресурсами.

Моніторинг земель як складова функції контролю за земельними ресурсами. Його поняття та завдання.

Порядок вирішення земельних спорів в Україні.

ТЕМА 8. «Юридична відповідальність за порушення земельного законодавства»

Юридична відповідальність як правовий інститут запобігання земельним правопорушенням. Поняття відповідальності в земельному праві та класифікація земельних правопорушень. Правові форми відповідальності у системі земельного права. Позитивна відповідальність у системі земельного права. Механізм реалізації позитивної відповідальності у системі земельного права. Відшкодування збитків власникам і землекористувачам та втрат сільськогосподарського і лісгосподарського виробництва.

Ретроспективна (негативна) відповідальність за земельні правопорушення. Земельні правопорушення як підстави юридичної відповідальності. Класифікація земельних правопорушень. Склад земельних правопорушень. Види юридичної відповідальності за земельні правопорушення. Відшкодування збитків, заподіяних порушенням земельного законодавства. Земельні правопорушення як підстави адміністративної, кримінальної, дисциплінарної та цивільної відповідальності. Розгляд справ та документальне оформлення виявлених земельних правопорушень.

ТЕМА 9. «Правовий режим земель сільськогосподарського призначення»

Правові форми використання земель сільськогосподарського призначення. Особливості управління в галузі використання, відтворення та охорони земель сільськогосподарського призначення.

Правове регулювання використання земель сільськогосподарського призначення на праві комунальної і приватної власності. Особливості суб'єктного та об'єктного складу правовідносин використання сільськогосподарських земель на праві власності. Право сільськогосподарського землекористування. Види сільськогосподарського землекористування. Суб'єкти сільськогосподарського землекористування. Об'єкти сільськогосподарського землекористування. Права та обов'язки землекористувачів щодо використання, відтворення та охорони земель сільськогосподарського призначення. Пріоритети права сільськогосподарського землекористування. Імперативи правової охорони земель сільськогосподарського призначення. Особливості права сільськогосподарського землекористування. Гарантії реалізації та захисту прав суб'єктів сільськогосподарського землекористування.

ТЕМА 10. «Правовий режим земель житлової та громадської забудови»

Поняття земель житлової і громадської забудови та особливості їх правового режиму.

Законодавство, що визначає правовий режим земель сільських та міських поселень (сільських населених пунктів, селищ міського типу, міст). Особливості правового режиму земель сільських та міських поселень.

Управління в галузі використання та охорони земель житлової і громадської забудови. Особливості функцій управління в галузі використання, відтворення та охорони земель житлової і громадської забудови. Правові форми планування та забудови земель житлової і громадської забудови. Порядок ведення містобудівного кадастру земель житлової і громадської забудови. Юридична природа плану земельно-господарського устрою території. Правове забезпечення розподілу та перерозподілу земель житлової і громадської забудови. Функціональний поділ земель населених пунктів та особливості їх правового режиму.

Правові форми використання земель житлової і громадської забудови. Використання земель житлової і громадської забудови на праві власності та праві землекористування. Суб'єкти, об'єкти та зміст права землекористування на землях житлової і громадської забудови.

Особливості правової охорони земель житлової і громадської забудови. Юридичні гарантії ефективного використання, відтворення та охорони земель житлової і громадської забудови.

ТЕМА 11. «Правовий режим особливо охоронюваних територій»

Поняття та юридична природа особливо охоронних територій. Склад земель природно-заповідного, оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення і правові засади їх режиму. Правові форми використання земель природно-заповідного, оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення. Особливості управління в галузі використання, відтворення та охорони земель природно-заповідного, оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення. Спеціальні риси правового режиму земель природно-заповідного, оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення.

Правовий режим земель природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення. Диференціація видів правового режиму земель природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення. Співвідношення земельного та природно-заповідного законодавства у визначенні правового режиму земель природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення.

Право природно-заповідного та іншого природоохоронного землекористування та його види. Суб'єкти права природно-заповідного та іншого природоохоронного землекористування. Об'єкти природно-заповідного та іншого природоохоронного землекористування. Зміст права природно-заповідного та іншого природоохоронного землекористування. Підстави виникнення, зміни та припинення природно-заповідного та іншого природоохоронного землекористування.

Правовий режим земель оздоровчого призначення. Юридичні засади встановлення правового режиму земель оздоровчого призначення. Характеристика особливостей правового режиму земель оздоровчого призначення. Право оздоровчого землекористування. Суб'єкти, об'єкти, зміст і підстави виникнення, зміни та припинення права оздоровчого землекористування.

Правовий режим земель рекреаційного призначення. Правові форми використання земель рекреаційного призначення. Особливості управління в галузі використання, відтворення та охорони земель рекреаційного призначення. Законодавство, що визначає режим рекреаційного призначення. Право рекреаційного землекористування. Суб'єкти, об'єкти, зміст, підстави виникнення, зміни та припинення права рекреаційного землекористування.

Правовий режим земель історико-культурного призначення. Законодавство, що визначає правовий режим земель історико-культурного призначення. Правові форми використання, відтворення та охорони земель історико-культурного призначення. Структурно-функціональне забезпечення правового режиму земель історико-культурного призначення. Право історико-культурного землекористування. Суб'єкти, об'єкти, зміст, підстави виникнення, зміни та припинення права історико-культурного землекористування. Правові форми і методи охорони земель природно-заповідного та іншого природоохоронного, оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення.

Контроль за додержанням законодавства щодо раціонального використання, охорони та відтворення земель природно-заповідного та іншого природоохоронного, оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення.

ТЕМА 12. «Правовий режим земель лісогосподарського призначення»

Поняття, склад та особливості правового режиму земель лісового фонду.

Законодавство, що визначає правовий режим земель лісового фонду.

Правові форми використання, відтворення та охорони земель лісового фонду. Порядок використання земель лісового фонду. Управління в галузі раціонального використання, відтворення та охорони земель лісового фонду. Порядок лісовпорядкування та ведення державного лісового кадастру. Функціональне забезпечення ефективного використання, відтворення та охорони земель лісового фонду.

Право лісового землекористування. Об'єкти та суб'єкти раціонального використання, охорони та відтворення земель лісового фонду. Зміст лісового землекористування. Підстави виникнення, зміни та припинення користування землями лісового фонду.

Правове регулювання відтворення та охорони земель лісового фонду. Права та обов'язки землекористувачів щодо раціонального використання, охорони та відтворення земель лісового фонду. Гарантії захисту прав суб'єктів щодо раціонального використання, охорони та відтворення земель лісового фонду.

Особливості юридичної відповідальності за порушення законодавства щодо раціонального використання, охорони та відтворення земель лісового фонду.

ТЕМА 13. «Правовий режим земель водного фонду»

Поняття, склад та особливості правового режиму земель водного фонду.

Законодавство, що визначає правовий режим земель водного фонду.

Особливості користування землями водного фонду. Управління землями водного фонду. Правовий режим водоохоронних зон, прибережних захисних смуг та смуг відведення.

Об'єкти та суб'єкти користування землями лісового фонду. Підстави виникнення, зміни та припинення користування землями водного фонду.

Права та обов'язки водокористувачів щодо користування землями водного фонду. Гарантії захисту прав суб'єктів щодо користування та охорони земель водного фонду.

Особливості юридичної відповідальності за порушення законодавства щодо користування та охорони землями водного фонду.

ТЕМА 14. «Правовий режим земель промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення»

Поняття земель промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення.

Законодавство, що визначає правовий режим земель промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення.

Управління в галузі використання, відтворення та охорони земель промисловості, транспорту, зв'язку, оборони та іншого призначення. Організаційно-функціональне забезпечення використання, відновлення та охорони земель промисловості, транспорту, зв'язку, оборони та іншого призначення. Правовий режим земель промисловості. Склад і призначення земель промисловості та особливості їх правової регламентації. Особливості права промислового землекористування. Підстави виникнення права промислового землекористування. Суб'єкти права промислового землекористування. Об'єкти права промислового землекористування. Підстави зміни і припинення промислового землекористування.

Правовий режим земель транспорту. Склад і призначення земель транспорту та особливості їх правової регламентації. Право транспортного землекористування. Особливості користування землями залізничного, автомобільного, річкового, морського, авіаційного та трубопровідного транспорту. Суб'єкти, об'єкти, зміст права транспортного землекористування. Підстави виникнення, зміни та припинення права транспортного землекористування.

Правовий режим використання земель зв'язку, ліній електропередач та іншого комунікаційного призначення. Склад і призначення земель зв'язку, ліній електропередач та іншого комунікаційного призначення та особливості їх правової регламентації. Право користування землями зв'язку, ліній електропередач та іншого комунікаційного призначення. Суб'єкти, об'єкти, зміст та підстави виникнення, зміни та припинення права користування землями зв'язку, ліній електропередач та іншого комунікаційного призначення.

Правовий режим земель оборони. Склад і призначення земель оборони та особливості їх правової регламентації. Специфічні ознаки правового режиму земель оборони. Право оборонного землекористування. Суб'єкти, об'єкти, зміст і підстави виникнення, зміни та припинення права оборонного землекористування.

Форми і методи захисту правового режиму земель промисловості, транспорту, зв'язку, оборони та іншого призначення.

ТЕМА 15. «Правовий режим техногенно забруднених, деградованих та малопродуктивних земель»

Поняття та особливості правового режиму техногенно забруднених, деградованих та малопродуктивних земель. Правовий режим зон відчуження та безумовного відселення.

Законодавство, що регулює правовий режим техногенно забруднених, деградованих та малопродуктивних земель.

Особливості використання техногенно забруднених, деградованих та малопродуктивних земель. Особливості здійснення управлінських функцій щодо техногенно забруднених, деградованих та малопродуктивних земель. Порядок здійснення консервації земель. Рекультивація порушених земель: підстави для проведення і порядок. Пільги при оподаткуванні суб'єктів, які здійснюють відтворення техногенно забруднених, деградованих та малопродуктивних земель.

Контроль за додержанням правового режиму на землях, що зазнали техногенного забруднення.

ТЕМА 16. «Правове регулювання економічного стимулювання раціонального використання, охорони та відтворення земель. Плата за землею»

Зміст економічного стимулювання раціонального використання, охорони та відтворення земель. Плата за землею: об'єкти, суб'єкти, види та форми сплати за використання земель.

Законодавство, що регулює правовідносини в галузі економічного стимулювання раціонального використання, охорони та відтворення земель і плати за землею.

Особливості плати за земельні ресурси різних категорій. Плата за землі сільськогосподарського призначення: суб'єкти та об'єкти оподаткування. Юридична природа фіксованого сільськогосподарського податку. Співвідношення орендної плати за землею та земельної ренти. Земельний податок: порядок обчислення і строки його сплати. Порядок зарахування та використання коштів отриманих від сплати за використання земельних ресурсів. Пільги щодо плати за землею.

Контроль за додержанням законодавства щодо економічного стимулювання раціонального використання, охорони та відтворення земель і цільового використання коштів органами державної виконавчої влади та місцевими органами самоврядування отриманих від сплати за земельні ресурси.

4. Структура навчальної дисципліни

4.1.1. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами (денна форма навчання)

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
	Всього	з них:					
		лекцій	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	
Семестр № 2							
Тема № 1: Земельне право в правовій системі України. Предмет, методи правового регулювання, принципи та система земельного права.	9	2	2			5	залік
Тема №2: Джерела земельного права	9	2	2			5	
Тема №3: Суб'єкти та об'єкти земельного права	9	2	2			5	
Тема № 4: Право власності на земельні ресурси в Україні	9	2	2			5	
Тема №5: Право землекористування.	9	2	2			5	
Тема №6: Управлінська діяльність у сфері земельних правовідносин.	9	2	2			5	
Тема №7: Контроль за використанням та охороною земель. Вирішення земельних спорів.	5					5	
Тема № 8: Юридична відповідальність за порушення земельного законодавства.	7	2				5	
Тема №9: Правовий режим земель сільськогосподарського призначення.	9	2	2			5	
Тема №10: Правовий режим земель житлової та громадської забудови.	7	2				5	
Тема № 11: Правовий режим особливо охоронюваних територій.	7	2				5	
Тема № 12: Правовий режим земель лісгосподарського призначення.	9	2	2			5	
Тема № 13: Правовий режим земель водного фонду.	7	2				5	
Тема № 14: Правий режим земель	5					5	

промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення.							
Тема № 15: Правовий режим техногенно забруднених, деградованих та малопродуктивних земель.	5					5	
Тема № 16: Правове регулювання економічного стимулювання раціонального використання, охорони та відтворення земель. Плата за землю.	5					5	
							Залік
Всього за семестр:	120	24	16			80	

4.1.2. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами (заочна форма навчання)

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
	Всього	з них:					
		лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	
Семестр 3							
Тема № 1: Земельне право в правовій системі України. Предмет, методи правового регулювання, принципи та система земельного права.	7	2	2			3	Залік
Тема № 2: Джерела земельного права	5		2			3	
Тема № 3: Суб'єкти та об'єкти земельного права	5					8	
Тема № 4: Право власності на земельні ресурси в Україні	8					8	
Тема № 5: Право землекористування.	7	2	2			3	
Тема № 6: Управлінська діяльність у сфері земельних правовідносин	8					8	
Тема №7: Контроль за використанням та охороною земель. Вирішення земельних спорів.	5					8	
Тема № 8: Юридична відповідальність за порушення земельного законодавства.	5					8	
Тема № 9: Правовий режим	8					8	

земель сільськогосподарського призначення.							
Тема № 10: Правовий режим земель житлової та громадської забудови.	8						8
Тема № 11: Правовий режим особливо охоронюваних територій.	8						8
Тема № 12: Правовий режим земель лісгосподарського призначення.	8						8
Тема № 13: Правовий режим земель водного фонду.	8						8
Тема № 14: Правий режим земель промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення.	7						7
Тема № 15: Правовий режим техногенно забруднених, деградованих та малопродуктивних земель.	7						7
Тема № 16: Правове регулювання економічного стимулювання раціонального використання, охорони та відтворення земель. Плата за землю	7						7
							Залік
Всього за семестр:	120	4	6				110

4.3.1. Питання, що виносяться на самостійне опрацювання.

Перелік питань до тем навчальної дисципліни			Література:
	Тема № 1 <u>Земельне право в правовій системі України. Предмет, методи правового регулювання, принципи та система земельного права.</u>		нормативні акти: 21, 17, 11, 16, 9, 20, 13, 14 юридична література: 1,2,3,7, 5, 4
		Складіть термінологічний словник з теми Визначте етапи земельної реформи	
	Тема № 2 <u>Джерела земельного права.</u>		нормативні акти: 21, 17, 11, 16, 9, 20, 13, 14 юридична література: 1,2,3,7, 5, 4
		Дайте характеристику та визначте особливості Земельного кодексу України Як співвідносяться норми Земельного кодексу України та Цивільного кодексу України як джерела земельного права.	
	Тема № 3 <u>Суб'єкти та об'єкти земельного права</u>		нормативні акти: 21, 17, 11, 16, 9, 20, 13, 14 юридична література: 1,2,3,7, 5, 4
		Складіть схему: «Суб'єкти земельних правовідносин» Тезисно надайте відповідь: чи є земельна ділянка річчю, майном?	
	Тема № 4 <u>Право власності на земельні ресурси в Україні.</u>		нормативні акти: 21, 17, 11, 16, 9, 20, 13, 14 юридична література: 1,2,3,7, 5, 4
		Які земельні ділянки перебувають виключно в державній власності? Чи проведено на даному етапі розмежування земель державної та комунальної власності?	

	Тема № 5 <u>Право землекористування.</u>		нормативні акти:21, 17, 11, 16, 9, 20, 13, 14 юридична література: 1,2,3,7, 5, 4
		Визначте особливості загального землекористування Складіть тези на тему: «Концесійне землекористування»	
	Тема № 6 <u>Управлінська діяльність у сфері земельних правовідносин.</u>		нормативні акти:21, 17, 11, 16, 9, 20, 13, 14 юридична література: 1,2,3,7, 5, 4
		Визначте повноваження державного агентства земельних ресурсів України. Назвіть складові частини державного земельного кадастру та визначте їх зміст.	
	Тема № 7 <u>Контроль за використанням та охороною земель. Вирішення земельних спорів.</u>		нормативні акти:21, 17, 11, 16, 9, 20, 13, 14 юридична література: 1,2,3,7, 5, 4
		Визначте причини виникнення земельних спорів. Які способи захисту прав на землю ви знаєте?	
	Тема № 8 <u>Юридична відповідальність за порушення земельного законодавства.</u>		нормативні акти:21, 17, 11, 16, 9, 20, 13, 14 юридична література: 1,2,3,7, 5, 4
		Проаналізуйте склади земельних правопорушень, передбачених КУпАП. Які види правопорушень передбачає Земельний кодекс України?	
	Тема № 9 <u>Правовий режим земель сільськогосподарського призначення.</u>		нормативні акти:21, 17, 11, 16, 9, 20, 13, 14 юридична література: 1,2,3,7, 5, 4
		Визначте, на якій підставі відбувається визначення земель, придатних для сільськогосподарського використання. Які особливості використання земель для садівництва та городництва.	
	Тема № 10 <u>Правовий режим земель житлової та громадської забудови.</u>		нормативні акти:21, 17, 11, 16, 9, 20, 13, 14 юридична література: 1,2,3,7, 5, 4
		Складіть термінологічний словник за темою Порядок розмежування земель державної та комунальної власності населених пунктів	
	Тема № 11 <u>Правовий режим особливо охоронюваних територій.</u>		нормативні акти:21, 17, 11, 16, 9, 20, 13, 14 юридична література: 1,2,3,7, 5, 4
		Складіть схему: території природно-заповідного фонду. Які земельні ділянки відносять до земель «іншого природоохоронного призначення»?	
	Тема № 12 <u>Правовий режим земель лісгосподарського призначення.</u>		нормативні акти:21, 17, 11, 16, 9, 20, 13, 14 юридична література: 1,2,3,7, 5, 4
		Визначте поняття «ліс», «лісова ділянка», «лісова земельна ділянка», «нелісова земельна ділянка».	

	Складіть таблицю: Правові титули використання земель лісогосподарського призначення.	
	Тема № 13 <u>Правовий режим земель водного фонду.</u>	нормативні акти: 21, 17, 11, 16, 9, 20, 13, 14
	Тезисно дайте відповідь на питання: «Право власності на землі водного фонду».	юридична література: 1, 2, 3, 7, 5, 4
	Тема № 14 <u>Правий режим земель промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення.</u>	нормативні акти: 21, 17, 11, 16, 9, 20, 13, 14
	Склад земель транспорту Які земельні ділянки відносять до «іншого спеціального призначення»?	юридична література: 1, 2, 3, 7, 5, 4
	Тема № 15 <u>Правовий режим техногенно забруднених, деградованих та малопродуктивних земель.</u>	нормативні акти: 21, 17, 11, 16, 9, 20, 13, 14
	Складіть термінологічний словник за темою. Правове регулювання охорони земель від забруднення небезпечними речовинами.	юридична література: 1, 2, 3, 7, 5, 4
	Тема № 16 <u>Правове регулювання економічного стимулювання раціонального використання, охорони та відтворення земель. Плата за землею.</u>	нормативні акти: 21, 17, 11, 16, 9, 20, 13, 14
	Законспекуйте питання теми: Поняття та зміст економічного стимулювання раціонального використання, охорони та відтворення земель. Правове регулювання плати за землею: об'єкти і суб'єкти, види та форми. Земельний податок: суб'єкти, об'єкти, порядок обчислення та строки сплати. Контроль за додержанням законодавства щодо економічного стимулювання раціонального використання, охорони та відтворення земель і плати за землею.	юридична література: 1, 2, 3, 7, 5, 4

5. Індивідуальні завдання

5.1.1. Теми рефератів

1. Предмет та система земельного права.
2. Поняття та особливості методів правового регулювання в земельному праві.
3. Поняття та класифікація принципів земельного права.
4. Земельні правовідносини: їх зміст, види та структура.
5. Конституція і закони України як джерела земельного права.
6. Кодифікація джерел земельного права.
7. Особливості класифікації джерел земельного права.
8. Місце та юридичне значення підзаконних нормативно-правових актів як джерел земельного права.
9. Земельні правовідносини в фермерських та особистих селянських господарствах.
10. Характеристика та правове закріплення юридичних ознак земельної ділянки (її частини) і земельної частки (паю).
11. Форми власності на землі, їх об'єкти та суб'єкти.
12. Права та обов'язки землевласників та їх характеристика.
13. Правові підстави зміни та припинення права власності на земельні ресурси.
14. Особливості вирішення земельних спорів щодо володіння, користування та розпорядження земельними ресурсами.
15. Правова характеристика організаційно-правових форм землекористування: їх об'єкти та суб'єкти, права та обов'язки землекористувачів.
16. Права та обов'язки землевласників та їх характеристика.
17. Орендні правовідносини щодо земельних ресурсів.
18. Державне та громадське управління земельними ресурсами в Україні: порівняльно-правовий аспект.
19. Правове регулювання порядку ведення земельно-кадастрової документації.
20. Громадський та внутрішньогосподарський контроль в галузі раціонального використання, охорони та відтворення земель.
21. Повноваження та завдання Державного агентства земельних ресурсів України як головного органу державного контролю за раціональним використанням, охороною та відтворенням земель.
22. Правове регулювання моніторингу земель в Україні.
23. Правове забезпечення вирішення земельних спорів.
24. Склад земельних правопорушень.
25. Кримінальна відповідальність за порушення земельного законодавства.
26. Адміністративна відповідальність за порушення земельного законодавства.
27. Дисциплінарна відповідальність за порушення земельного

законодавства.

28. Цивільна відповідальність за порушення земельного законодавства.
29. Поняття та особливості правового режиму земель сільськогосподарського призначення.
30. Порядок, умови та підстави вилучення (викупу) сільськогосподарського призначення.
31. Поняття та особливості правового режиму земель житлової і громадської забудови.
32. Право на прибудинкову територію та порядок її використання.
33. Правовий режим земель промисловості.
34. Правовий режим земель оборони.
35. Права та обов'язки лісокористувачів щодо раціонального використання, охорони та відтворення земель лісового фонду.
36. Лісовпорядкування та правове регулювання ведення державного лісового кадастру.
37. Правове регулювання використання земель водного фонду.
38. Права та обов'язки водокористувачів щодо користування землями водного фонду.
39. Особливості юридичної відповідальності за порушення законодавства щодо користування землями водного фонду.
40. Поняття техногенно забруднених, деградованих та малопродуктивних земель, їх правовий режим.
41. Правовий режим зон відчуження та безумовного відселення.
42. Правове регулювання плати за землю: об'єкти і суб'єкти, види та форми.
43. Платні управлінські послуги у сфері земельних відносин.
44. Правове регулювання використання земель національних природних і регіональних ландшафтних парків.
45. Правовий режим та порядок використання земель ботанічних, дендрологічних та зоологічних парків.
46. Правовий режим охоронних зон територій природно-заповідного призначення.

5.1.2 Теми наукових робіт

1. Перспективи розвитку, місце та роль земельного права в загальній системі права України.
2. Земельна реформа в Україні: правове забезпечення, цілі та перспективи.
3. Фізичні особи як суб'єкти земельних правовідносин.
4. Юридичні особи як суб'єкти земельних правовідносин.
5. Право власності на земельні ресурси як економіко-правовий інститут земельного права.
6. Правові підстави виникнення права власності на земельні ресурси.
7. Право землекористування як економіко-правовий інститут

земельного права.

8. Поняття, види та правове закріплення обмежень і обтяжень в процесі здійснення права землекористування.

9. Система та повноваження державних органів загальної та спеціальної компетенції, які здійснюють управлінські функції щодо земельних ресурсів.

10. Поняття та форми юридичної відповідальності в земельному праві.

11. Державний контроль в галузі раціонального використання, охорони та відтворення земель. Його суб'єкти та об'єкти.

12. Майнова відповідальність за земельні правопорушення.

13. Правове забезпечення розмежування земель державної та комунальної власності.

14. Правовий режим земель транспорту.

15. Правове регулювання використання, охорони та відтворення земель лісогосподарського призначення.

16. Правові засади, підстави та порядок проведення консервації та рекультивації земель.

17. Поняття та зміст економічного стимулювання раціонального використання, охорони та відтворення земель.

18. Поняття, класифікація та правове регулювання раціонального використання, охорони та відтворення земель природно-заповідного призначення.

19. Правовий режим земель історико-культурного призначення.

20. Правовий режим земель оздоровчого призначення.

6. Методи навчання

Метою лекційного курсу є засвоєння теоретичних сучасних проблем науки земельного права, основних положень чинного законодавства, а також практики його застосування.

Аудиторні заняття проводяться у формі семінарських занять, на яких студенти повинні приймати участь у дискусії навколо попередньо визначених тем, виступати з рефератами або іншими тезами виступів, вирішувати задачі, вміти формулювати і відстоювати свою позицію.

Самостійне оволодіння та поглиблення знань полягає у вивченні рекомендованої навчальної та теоретичної літератури, а також джерел земельного права. Обсяг, зміст і форма індивідуальної роботи з студентами визначається викладачем. Це може бути участь у науковому дослідженні, написання реферату, участь у науково-практичній конференції студентського наукового товариства тощо.

7. Методи контролю

Перелік питань до заліку з дисципліни «Сучасні проблеми земельного права»

1. Земельне право як галузь права та її особливості.
2. Поняття предмету земельного права та його особливості.
3. Поняття методів правового регулювання земельного права та їх класифікація.
4. Принципи земельного права, поняття та їх класифікація.
5. Поняття та особливості джерел земельного права.
6. Конституція та закони України як джерела земельного права.
7. Підзаконні нормативно-правові акти земельного права, поняття та їх класифікація.
8. Локальні нормативно-правові акти земельного права, поняття та їх юридичне значення.
9. Особливості проведення земельних реформ 1861 та 1906 р.р.
10. Особливості та правові аспекти проведення земельної реформи 1917 р. Її значення для України.
11. Проведення та правове забезпечення проведення сучасної земельної реформи в Україні. Її основні етапи.
12. Поняття та особливості права власності на землю в Україні.
13. Об'єкти та суб'єкти права власності на землю в Україні.
14. Зміст права власності на землю.
15. Форми власності на землю та їх юридичне закріплення.
16. Право державної власності на землю в Україні.
17. Право комунальної (муніципальної) власності на землю в Україні.
18. Право приватної власності на землю в Україні.
19. Підстави виникнення права власності на землю.
20. Підстави припинення права власності на землю.
21. Правове забезпечення приватизації земель в Україні.
22. Права та обов'язки землевласників та землекористувачів.
23. Види землекористування, їх класифікація.
24. Поняття та особливості договору оренди (суборенди) на землю.
25. Правове забезпечення та справляння плати за землі ресурси.
26. Види та форми плати за землю.
27. Права та обов'язки громадян на землю за Конституцією України.
28. Поняття та особливості вирішення земельних спорів.
29. Землі сільськогосподарського призначення; особливості їх використання.
30. Правове становище та особливості користування землями сільськогосподарського призначення суб'єктами земельного права.
31. Землі житлової та громадської забудови; особливості їх використання.
32. Особливості використання земель житлової та громадської забудови загального користування.

33. Порядок продажу земельних ділянок державної та комунальної власності громадянам та юридичним особам.
34. Поняття та види обмеження прав на земельну ділянку.
35. Зміст угод про перехід права власності на земельні ділянки.
36. Правовий статус та особливості використання земель громадянами.
37. Землі спеціального несільськогосподарського призначення; їх склад та особливості використання.
38. Землі природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення; особливості їх використання та правове регулювання.
39. Землі оздоровчого призначення; особливості їх використання та правове регулювання.
40. Землі історико-культурного призначення; особливості їх використання та правове регулювання.
41. Землі лісгосподарського призначення; особливості їх використання та правове регулювання.
42. Правові засади встановлення та зміни цільового призначення землі.
43. Зміст та види права земельного сервітуту.
44. Загальна характеристика Земельного кодексу України.
47. Загальна характеристика Закону України “Про оренду землі”.
48. Загальна характеристика державного управління земельним фондом в Україні.
49. Органи державного управління земельним фондом в Україні.
50. Поняття та особливості ведення земельного кадастру.
51. Поняття, види та особливості землеустрою.
52. Контроль за використанням і охороною земель.
53. Поняття, склад та види земельних правопорушень.
54. Поняття та види юридичної відповідальності за порушення земельного законодавства.
55. Юридична відповідальність за псування та забруднення земельних ресурсів.
56. Правове регулювання реєстрації прав на земельні ділянки.
57. Види юридичної відповідальності за земельні правопорушення.
58. Правове регулювання інвентаризації земельних ділянок.
59. Поняття та види обтяжень прав на землі.
60. Економіко-правовий механізм забезпечення раціонального використання та охорони земель.

8. Критерії та засоби оцінювання результатів навчання здобувачів

Контрольні заходи оцінювання результатів навчання включають в себе поточний та підсумковий контроль.

Засобами оцінювання результатів навчання можуть бути екзамени (комплексні екзамени); тести; наскрізні проекти; командні проекти; аналітичні звіти, реферати, есе; розрахункові та розрахунково-графічні роботи; презентації результатів виконаних завдань та досліджень; завдання на лабораторному обладнанні, тренажерах, реальних об'єктах тощо; інші види індивідуальних та групових завдань.

Поточний контроль. До форм поточного контролю належить оцінювання:

- рівня знань під час семінарських, практичних, лабораторних занять;
- якості виконання самостійної роботи.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських, практичних та лабораторних занять і має на меті перевірку набутих здобувачем вищої освіти (далі – здобувач) знань, умінь та інших компетентностей з навчальної дисципліни.

У ході поточного контролю проводиться систематичний вимір приросту знань, їх корекція. Результати поточного контролю заносяться викладачем до журналів обліку роботи академічної групи за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Оцінки за самостійну роботу виставляються в журналі обліку роботи академічної групи окремою графою за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»). Результати цієї роботи враховуються під час виставлення підсумкових оцінок.

При розрахунку успішності здобувачів враховуються такі види робіт: навчальні заняття (семінарські, практичні, лабораторні тощо); самостійна робота (виконання домашніх завдань, ведення конспектів першоджерел та робочих зошитів, виконання розрахункових завдань, підготовка рефератів, наукових робіт, публікацій, розроблення спеціальних технічних пристроїв і приладів, моделей, комп'ютерних програм, виступи на наукових конференціях, семінарах та інше); контрольні роботи (виконання тестів, контрольних робіт у формі, передбаченій в робочою програмою навчальної дисципліни). Вони оцінюються за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Здобувач, який отримав оцінку «незадовільно» за навчальні заняття або самостійну роботу, зобов'язаний перескласти її.

Загальна кількість балів (оцінка), отримана здобувачем за семестр перед підсумковим контролем, розраховується як середньоарифметичне значення з оцінок за навчальні заняття та самостійну роботу, та для переводу до 100-бальної системи помножується на коефіцієнт 10.

$$\frac{\text{Загальна кількість балів (перед підсумковим контролем)}}{\text{Результат навчальних занять за семестр}} \cdot \frac{\text{Результат самостійної роботи за семестр}}{10} = *$$

Підсумковий контроль. Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному ступені вищої освіти або на окремих його завершених етапах.

Для обліку результатів підсумкового контролю використовується поточно-накопичувальна інформація, яка реєструється в журналах обліку роботи академічної групи. Результати підсумкового контролю з дисциплін відображаються у відомостях обліку успішності, навчальних картках здобувачів, залікових книжках. **Присутність здобувачів на проведенні підсумкового контролю (заліку, екзамену) обов'язкова.** Якщо здобувач вищої освіти не з'явився на підсумковий контроль (залік, екзамен), то науково-педагогічний працівник ставить у відомість обліку успішності відмітку «не з'явився».

Підсумковий контроль (екзамен, залік) оцінюється за національною шкалою. Для переводу результатів, набраних на підсумковому контролі, з національної системи оцінювання в 100-бальну вводиться коефіцієнт **10**, таким чином максимальна кількість балів на підсумковому контролі (екзамені, заліку), які використовуються при розрахунку успішності здобувачів, становить **50**.

Підсумкові бали з навчальної дисципліни визначаються як сума балів, отриманих здобувачем протягом семестру, та балів, набраних на підсумковому контролі (екзамені, заліку).

*Підсумкові бали
навчальної
дисципліни*

*Загальна кількість балів
(перед підсумковим
контролем)*

*Кількість балів за
підсумковим контролем*

Здобувач вищої освіти, який під час складання підсумкового контролю (екзамен, залік) отримав незадовільну оцінку, складає його повторно. Повторне складання підсумкового екзамену чи заліку допускається не більше двох разів з кожної навчальної дисципліни: один раз – викладачеві, а другий – комісії, до складу якої входить керівник відповідної кафедри та 2-3 науково-педагогічних працівники.

Якщо дисципліна вивчається протягом двох і більше семестрів з семестровим контролем у формі екзамену чи заліку, то результат вивчення дисципліни в поточному семестрі визначається як середньоарифметичне значення балів, набраних у поточному та попередньому семестрах.

*Підсумкові бали
навчальної дисципліни*

*Підсумкові
бали за поточний
семестр*

*Підсумкові
бали за попередній
семестр*

2

Вимоги до здобувачів стосовно засвоєння змісту навчальної дисципліни, а саме: кількість оцінок, яку він повинен отримати під час аудиторної роботи, самостійної роботи. Наприклад:

Робота під час навчальних	Самостійна робота	Підсумковий
---------------------------	-------------------	-------------

заняць		контроль
Отримати не менше 4 позитивних оцінок	Підготувати реферат, підготувати конспект за темою самостійної роботи, виконати практичне завдання тощо	Отримати за підсумковий контроль не менше 30 балів

9. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка	
		Оцінка	Пояснення
97-100	Відмінно («зараховано»)	A	«Відмінно» – теоретичний зміст курсу засвоєний цілком , потрібні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, усі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані в повному обсязі. відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою
94-96			
90-93			
85-89	Добре («зараховано»)	B	«Дуже добре» – теоретичний зміст курсу засвоєний цілком , потрібні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, усі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані якості виконання більшості з них оцінена числом балів, близьким до максимального , робота з двома-трьома незначними помилками
80-84			
75-79		C	«Добре» - теоретичний зміст курсу засвоєний цілком практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, усі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані , якості виконання жодного з них не оцінена мінімальним числом балів, деякі вади завдань виконані з помилками , робота з декількома незначними помилками, або з однією- двома значними помилками
70-74	Задовільно («зараховано»)	D	«Задовільно» - теоретичний зміст курсу засвоєний частково , але прогалини не несуть істотний характер, потрібні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконана , деякі з виконаних завдань містять помилки, робота з трьома значними помилками
65-69			
60-64		E	«Достатньо» - теоретичний зміст курсу засвоєний частково , деякі практичні навички роботи несформовані , частина передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконана або якості виконання деяких з них; оцінена числом балів, близьким до мінімального , робота, що задовольняє мінімуму критеріїв оцінки
40-59	Незадовільно («не зараховано»)	FX	«Умовно незадовільно» - теоретичний зміст курсу засвоєний частково , потрібні практичні навички роботи несформовані , більшість передбачених програм навчання, навчальних завдань не виконана , або якості їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального ; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторною складання), робота, що потребує доробки
21-40			
1-20		F	«Безумовно незадовільно» - теоретичний зміст курсу неосвоєний , потрібні практичні навички роботи несформовані , всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки , додаткова самостійна робота паї матеріалом курсу не приведе до значного підвищення якості виконання навчальних завдань, робота, що потребує повної переробки.

10. Рекомендована література

Основна література:

1. Шуміло, О. М. Земельне право України (у схемах) : навч. посіб. / О. М. Шуміло ; МВС України ; Харків. нац. ун-т внутр. справ. – [2-ге вид.]. – Харків: ХНУВС, 2017. – 288 с. // URL: <http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/584>
2. Земельне право України : підручник / А. М. Мірошніченко; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. - 3-тє вид., доповн. і переробл. - К. : Правова єдність : Алерта, 2013. - 511 с. URL: <http://kizman-tehn.com.ua/wp-content/uploads/2018/04/Мірошніченко-А.-М.-Земельне-право-україни.pdf>
3. Земельне право : підручник / О. І. Баїк, У. П. Бобко, М. С. Долинська, А. О. Дутко, Н. М. Павлюк ; за ред. О. І. Баїк. Львів : Навчально-науковий Інститут права, психології та інноваційної освіти Національного університету «Львівська політехніка», 2021. 385 с. URL: https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/4349/1/14.09.2021_ЗЕМЕЛЬНЕ%20ПРАВО_ДО%20ДРУКУ.pdf

Додаткова література:

4. Кирєєва І. В. Особливості правового статусу земель державної та комунальної власності у процесі децентралізації в Україні // «Сучасні проблеми правової системи та державоутворення в Україні»: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Запоріжжя, 26-27 лютого 2016 р.)./Запоріжжя: Запорізька міська громадська організація «Істина», 2016. С. 39-42.
5. Кирєєва І.В., Коробцова Д.В. Використання природних ресурсів для розвитку територіальних громад. Електронне наукове фахове видання «Порівняльно-аналітичне право» № 1. 2020. С. 287-290. URL: http://www.pap.in.ua/1_2020/72.pdf
6. Рішення Європейського суду з прав людини проти України: земельно-правовий аспект, Мирослава Романів // URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/Prezentacia_Romaniv.pdf

Нормативно правові акти

7. Конституція України : Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР // База даних «Законодавство України»/ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
8. Земельний кодекс України : Закон від 25.10.2001 р. (із змінами та доповненнями) № 2768-III // База даних «Законодавство України»/ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14>
9. Про використання земель оборони : Закон України від 27.11.2003 р. № 1345-IV// База даних «Законодавство України»/ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/1345-15>
10. Про Державний земельний кадастр: Закон України від 07.07.2011р. № 3613-VI // База даних «Законодавство України»/ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/3613-17>

11. Про державний контроль за використанням та охороною земель : Закон України від 19.06.2003 р. 963-IV // База даних «Законодавство України»/ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/963-15>
12. Про державну експертизу землепорядної документації: Закон України від 17.06.2004 р. № 1808-IV // База даних «Законодавство України»/ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1808-15>
13. Про землеустрій: Закон України від 22.05.2003 р. № 858-IV // База даних «Законодавство України»/ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/858-15>
14. Про меліорацію земель : Закон України від 14.01.2000 р. № 1389-XIV // База даних «Законодавство України»/ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1389-14>
15. Про оренду землі : Закон України від 06.10.1998 р. (в редакції від 02.10.2003 р.) № 161-XIV // База даних «Законодавство України»/ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/161-14>
16. Про особисте селянське господарство : Закон України від 15.05.2003 р. № 742-IV // База даних «Законодавство України»/ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/742-15>
17. Про охорону земель : Закон України від 19.06.2003 р. № 962-IV // База даних «Законодавство України»/ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/962-15>
18. Про охорону навколишнього природного середовища: Закон України від 25.06.1991 р. № 1264-XII // База даних «Законодавство України»/ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12>
19. Про оцінку земель : Закон України від 11.12.2003 р. № 1378-IV // База даних «Законодавство України»/ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1378-15>
20. Про порядок виділення в натурі (на місцевості) земельних ділянок власникам земельних часток (паїв) : Закон України від 05.06.2003 р. № 899-IV // База даних «Законодавство України»/ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/899-15>
21. Про правовий режим земель охоронних зон об'єктів магістральних трубопроводів : Закон України від 17.02.2011 р. № 3041-VI // База даних «Законодавство України»/ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3041-17>
22. Про фермерське господарство : Закон України від 19.06.2003 р. № 973-IV // База даних «Законодавство України»/ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/973-15>
23. Справа «Зеленчук і Цицюра проти України» (Заяви № 846/16 та № 1075/16) [Електронний ресурс] // База даних «Законодавство України»/ВР України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_c79#Text
24. Рішення Конституційного суду України у справі за конституційним поданням 51 народного депутата України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень ст. 92, п. 6 розд. X «Перехідні

положення» ЗК України [Електронний ресурс] від 22.09.2005 р. за № 5-рп/2005 // База даних «Законодавство України»/ВР України. URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v005p710-05>

25. Положення про Державну службу України з питань геодезії, картографії та кадастру: Постанова Кабінету Міністрів України від 14.01.2015 р. № 15 // База даних «Законодавство України»/ВР України. URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/15-2015-%D0%BF#Text>

Інформаційні ресурси в Інтернеті

- 1.Офіційний сайт Верховної Ради України <https://iportal.rada.gov.ua/>
- 2.Офіційний сайт Кабінету Міністрів України <https://www.kmu.gov.ua/>
- 3.Офіційний сайт Судова влада України <https://court.gov.ua/>
- 4.Офіційний сайт МВС України www.mvs.gov.ua
- 5.Офіційний сайт Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру <https://land.gov.ua/>
- 6.Офіційний сайт Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України <https://mepr.gov.ua/>